

GramArt.

Kulturdepartementet

postmottak@kud.dep.no

Oslo 30. september 2022

INNSPILL TIL KUNSTNERMELDINGEN

Artistorganisasjonen GramArt er interesseorganisasjonen for næringsdrivende artister og musikere. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til meldingsarbeidet. Vi har noen betraktninger som vil være overordnet for de spørsmålene dere stiller i denne runden og vil redegjøre for disse først.

Målet for kunstnerpolitikken er definert slik: *Kultur- og kunstnerpolitikken skal sikre et vitalt og mangfoldig kunstfelt med rimelige arbeidsvilkår for kunstnere.* Vi mener at det er på tide å tak i en av de største utfordringene rundt rimelige arbeidsvilkår for artister og musikere – de store teknologiselskaperens uvilje mot å betale rimelig vederlag.

Kulturministeren har signalisert at kulturlivet må belage seg på trange kår i neste års statsbudsjett. Dette er skuffende, og det peker også på en stor sårbarhet i kulturlivet: en stor del av bransjen er prisgitt departementets poster på statsbudsjettet. Et mangfoldig og vitalt kunstfelt er avhengige av målrettede bevilgninger, noe vi også vil argumentere for fremover. Denne sårbarheten viser samtidig et behov for å benytte embetsverket til i større grad å ansvarsstille tjenestetilbydere som tjener penger på musikk. Det finnes mye kapital i musikkbransjen, men det er en helt enorm skjevfordeling av disse pengene, en skjevfordeling vi mener bryter med norsk opphavsrett.

Ufravikelig vederlagsrett for artister og musikere

Dette er et forslag vi allerede har presentert for embetsverket i Kultur- og likestillingsdepartementet i et møte 28. juni 2022. I korte trekk går det ut på at Spotify og de øvrige strømmetjenestene blir pålagt å betale et vederlag til artister og musikere, forvaltet gjennom eksisterende forvaltningsorganisasjon (Gramo).

Det er en unik mulighet til å implementere dette i opphavsretten nå som loven likevel skal endres i forbindelse med implementeringen av digitalmarkedsdirektivet. Vi stiller oss til disposisjon for å arbeide videre med dette og håper den politiske ledelsen i Kulturdepartementet ser dette som en mulighet til å rette opp i en del følgefeil som har fulgt med strømmeøkonomien. Det er også et viktig argument at dette tiltaket vil bidra til at strømmetjenestene i større grad utbetaler det lovfestede rimelige vederlaget til artister og musikere.

Vi jobber med et konkret forslag på dette, som dere vil motta i løpet av oktober.

Medfinansieringsplikt for tjenestetilbyderne

Vi har registrert at det i endringsdirektivet til AMT-direktivet foreslås å innføre krav om at tilbydere av audiovisuelle medietjenester skal bidra finansielt til produksjon av audiovisuelle verk. Dette synes vi er et interessant grep, og vi tenker at dette er noe som også kan vurderes innen musikkbransjen. I likhet med film, så er det svært kostbart å produsere musikk, og vi kan ikke se noen argumenter for at ikke en tilsvarende modell også bør gjelde for musikkstrømmetjenestene.

GramArt.

Så til de konkrete spørsmålene dere stiller:

2. Hva kan gjøres for at kunstnere får rimelig betaling for arbeid, oppdrag, bruk og visning av verk?

Hvordan prøve «rimelig vederlag» i åndsverkloven?

Innføringen av krav om rimelig vederlag i åndsverkloven har foreløpig ikke hatt noen dokumenterbar effekt. En av årsakene til dette, kan være at det innebærer en stor risiko å skulle prøve et vederlag for rettssystemet. Det kan bli svært kostbart og er i realiteten ikke en mulighet for de fleste artister, musikere og opphavere. Vi frykter at denne paragrafen kan bli en sovende paragraf og mener derfor at det må etableres en særskilt tvisteløsningsmekanisme for prøving av slike krav.

Retten til rimelig privatkopieringsvederlag

I forlengelsen av ovenstående avsnitt, vi vil gjenta vår innstendige oppfordring om å øke bevilgningen til privatkopieringsvederlaget. Da ordningen ble utvidet til å omfatte også litterære og visuelle verk i 2018, ble ikke kompensasjonen økt. Det ligger i privatkopieringsvederlagets navn og natur at det skal være vederlag for utnyttelse av verk, og det er betimelig å påpeke at det etter utvidelsen overhodet ikke er å anse som rimelig. Dette må rettes opp snarest.

NRKs standardkontrakter

Gjennom vårt engasjement i Musikkindustriens næringsråd har vi fått innsikt i kontraktene som tilbys artister og musikere som opptre i NRKs kanaler. Ei heller her tilbys rimelig vederlag, og kravene som stilles til rettighetsoverdragelse er helt urimelige. Vi skal ikke redegjøre ytterligere for dette i herværende innspill, men dette må tas tak i, og vi stiller gjerne i en gruppe for å rydde opp i disse kontraktene. Det er helt avgjørende for virkningen av kravet om rimelig vederlag at statlig finansierte aktører går foran med et godt eksempel og betaler rimelige vederlag når de bruker musikk og annen kunst.

6. Hvordan bidra til økt internasjonalt samarbeid?

To konkrete forslag:

- Sørg for at Innovasjon Norges ordninger også gjelder musikknæringen.
- Vurder hvorvidt artister og musikere skal få mulighet til en frivillig momsregistrering. GramArt har allerede gjort et grundig forarbeid rundt dette, og stiller gjerne i en gruppe for å finne ut hvorvidt dette er en god løsning for artister, musikere og andre kunstnergrupper.

Ta kontakt om dere ønsker dialog om forslagene vi fremmer i dette innspillet. For øvrig stiller vi oss bak Kunstnernetverkets innspill.

Med vennlig hilsen,



Marius Øvrebø-Engemoen
daglig leder
GramArt